

Kommunstyrelsen
18 februari 2026

Jan Jönsson (L)

Skrivelse om förebyggande åtgärder mot extremism och hatbudskap i stadsmiljön

Rasistiskt och extremistiskt klotter i det offentliga rummet är inte enbart en ordningsfråga utan en fråga om trygghet, demokrati och vilket samhälle vi vill ha. När hatbudskap, antisemitiska slagord och extremistiska symboler tillåts stå kvar under längre tid riskerar de att normaliseras. Det signalerar att rasism och våldsbejakande ideologier får ta plats i våra bostadsområden och på våra gator. För den som tillhör en utsatt grupp kan det innebära en konkret känsla av otrygghet och exkludering. Om saneringen dröjer skapas dessutom utrymme för en eskalerande symbolkamp mellan rivaliserande extremistmiljöer, där budskap målas över och ersätts i en fortgående konflikt om det offentliga rummet.

Rapporter från allmänheten och från Stiftelsen Expo visar att rasistiskt och extremistiskt klotter i många fall blir kvar under lång tid innan det åtgärdas, särskilt när det förekommer på privata ytor. Det har exempelvis uppmärksammats elskåp med grovt antisemitiska budskap som inte sanerats på flera månader. På andra platser syns en återkommande övertäckning mellan vänster- och högerextrema grupper, vilket ytterligare understryker behovet av ett mer systematiskt och skyndsamt agerande. Enligt Expo används dessutom klotter aktivt som ett rekryteringsverktyg, där nya och okända symboler fungerar som "kodord" som endast de som rör sig i extremistmiljöerna känner igen. Dessa symboler signalerar grupperns närvaro och gör det möjligt för personer som är öppna för extremistiska idéer att identifiera och ansluta sig till grupperna. På så sätt blir klottret inte bara ett hatbudskap utan också ett instrument för organisering och mobilisering inom extremistmiljöer

Liberalerna anser att Stockholms stad behöver säkerställa en snabbare och mer konsekvent hantering av rasistiskt och extremistiskt klotter, oavsett om det förekommer på kommunal eller privat mark. Staden bör ta en mer aktiv roll i att initiera och samordna samarbeten med större fastighetsägare, bostadsrättsföreningar och företag för att möjliggöra snabb sanering även på privata ytor. Det bör finnas en tydlig och gemensam rutin för rapportering och åtgärd, med målsättningen att allt rapporterat rasistiskt och extremistiskt klotter saneras skyndsamt, med en uttalad ambition om åtgärd inom 24 timmar – även på privata ytor.

Vidare behöver stadens arbete stärkas genom att inrätta en tydlig prioritering för hatbudskap inom saneringsverksamheten, så att rasism, antisemitism och extremistiska uttryck alltid hanteras med högsta prioritet. Stadens medarbetare och samverkande aktörer bör ha tillgång till uppdaterad kunskap om aktuella symboler och budskap från olika extremistmiljöer, exempelvis genom en samlad kunskapsbank som kan kopplas till stadens rapporteringssystem. På så sätt kan både kommunala tjänstemän och privata fastighetsägare enklare identifiera och bedöma om ett budskap är extremistiskt.

Liberalerna menar också att digital rapportering och transparent uppföljning behöver utvecklas, så att allmänhet och fastighetsägare enkelt kan anmäla klotter och följa ärendets status. Fysisk sanering bör tydligt integreras i stadens övergripande strategi mot extremism, som en konkret och synlig del av det förebyggande arbetet. Därutöver bör staden genomföra informationsinsatser om hur rapportering sker och varför snabb sanering, även på privata ytor, är avgörande för att värna tryggheten och det demokratiska samhället.

Mot denna bakgrund vill Liberalerna ställa följande frågor:

- Hur ser dagens rutiner och handläggningstider ut för hantering av rasistiskt och extremistiskt klotter på privata ytor och i synnerhet på elskåp, och finns det behov av förändrade prioriteringar eller ett särskilt snabbspår för hatbudskap?
- Vilka möjligheter har staden att utveckla strukturerade samarbeten med privata fastighetsägare för att säkerställa skyndsam sanering, inom 24 timmar?
- Hur säkerställs att stadens medarbetare och berörda aktörer har uppdaterad kunskap om aktuella extremistiska symboler och budskap, och är det möjligt att utveckla en gemensam kunskapsbank kopplad till stadens rapporteringssystem?
- Hur kan stadens digitala rapportering och uppföljning utvecklas för att öka transparensen, tydliggöra ansvar och stärka kopplingen mellan fysisk sanering och stadens övergripande arbete mot extremism?